

YEMEKTE BESMELE VE DUA*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا تَقُومُوا حَتَّى تَرَوْنِي

(حم.خ.م.ن.د.د.عب.ش.ط.والدارمی، خز. عن ابی قتادة؛ ت.طس. عن انس)

RE. 34/3 (İzâ ukîmeti's-salâtü, felâ tekümû hattâ teravnî) Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

Allâhümme sallî alâââ... Seyyidînâââ... Muhammedinin- nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâââ... Âlihîîî, ve sahibihîî, ve sellim... (3 defa)

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

a. İmamı Görmeden Ayağa Kalkmayın!

Buhârî, Müslim, Tirmizî, Ebû Dâvud, Neseî, Ahmed ibn-i Hanbel ve diğerleri Ebû Katâde RA'dan rivayet etmişler.

Cenâb-ı Peygamber buyuruyor ki:¹

إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا تَقُومُوا حَتَّى تَرَوْنِي

(حم.خ.م.ن.د.د.عب.ش.ط.والدارمی، خز. عن ابی قتادة؛ ت. طس. عن انس)

RE. 34/3 (*İzâ ukîmeti's-salâtü, felâ tekûmû hattâ teravnî*)

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.III, s.19, no:602; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.275, no:949; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.356, no:475; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.144, no:454; Neseî, *Sünen*, c.III, s.83, no:680; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.304, no:22640; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.513, no:1651; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.244, no:8527; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.20, no:2119; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.322, no:1261; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.51, no:1755; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.14, no:1526; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.369, no:1335; *Müsnedü'l-Hamîdî*, c.I, s.205, no:427; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.103, no:2858; ; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.508, no:622; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.95, no:189; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.194, no:3544; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.I, s.405, no:4116; Abdürrezzak, *Musanef*, c.I, s.504, no:1932; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.127; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVII, s.143; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.391; Ebû Katâde RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.356, no:475; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.150, no:9387; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.271, no:2028; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.375, no:1259; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.127; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.198; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.49, no:44; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.223, no:2390; Câbir ibni Semüre RA'dan.

(*İzâ ukîmeti's-salâtü*) “Kamet olunuyor ya namaz için, bu kamet olduğu vakitte, (*felâ tekûmû*) hemen ayağa kalkmayınız; (*hattâ teravnî*) beni görmedikçe...”

Rasûlüllah hane-i saadetlerinden çıkardı namaza öyle gelirdi. Kamet olunmuş olur, Rasûlüllah daha hanesinden çıkmamış olur. Onun için ayağa kalkmaları hoş olmuyormuş ki, “Beni görmedikçe kalkmayınız.” buyurmuşlar.

“—Kamet olduğunda ne zaman ayağa kalkılır?” diyerekten ulema arasındaki ihtilafta; İmam-ı Malik’e göre kamet bitmeden evvel namaza başlanır. Bizim imamımıza göre *hayye ale's- salâh*’tan sonra başlanır. İmam-ı Şafii’ye göre *kad kâmeti's-salah*’tan sonra namaza başlanır. Yâni nasıl olsa olur.

b. Kamet Edilirken Başka Namaza Durulmaz

Müslim, Tirmizî, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel ve diğer kaynaklar Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِذَا أُقِيمَتُ الصَّلَاةُ فَلَا صَلَاةَ إِلَّا الْمَكْتُوبَةُ

(عب.م.ت. د.ن.ه. عن أبي هريرة؛ كر. عن ابن عمر)

RE. 34/4 (*İzâ ukîmeti's-salâtü, felâ salâte ille'l-mektûbetü*)

(*İzâ ukîmeti's-salâtü*) “Namaz için kamete başlandı mı, (*felâ salâte ille'l-mektûbetü*) artık başka kılacağıın nafîle namaz varsa onlar kılınmaz, ancak farz kılınır.”

Mesela öğlenin sünnetini kılmamışsın, gelmişsin camiye, kamete de başlamış müezzin efendi. “Ben şu sünneti kılayım da ondan sonra imam efendiye yetişeyim.” deme, uy imama! Öğlenden sonra kaza edersin, ikindi ise affolur. Ama affolur dediysek, her zaman bunu âdet edinmemek şartıyla.

---

² Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.22, no:1160; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.204, no:386; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.20, no:1075; Neseî, *Sünen*, c.III, s.392, no:855; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.476, no:1141; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.455, no:9874; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.400, no:1448; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.19, no:6730; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.482, no:4323; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.301, no:937; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.371, no:2023; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.567, no:2193; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.169, no:1123; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.374, no:1356; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.265, no:6379; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.458, no:8736; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.75, no:93; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.II, s.77, no:4875; Abdürrezzak, *Musanef*, c.II, s.436, no:3987; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.229, no:459; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.138; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.111; Cürcânî, *Târih-i Cürcan*, c.I, s.161, no:186; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.315, no:200; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.32; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.273, no:274; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.III, s.35, no:668; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.41; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

“–Öyleyse sabah namazının sünnetini de mi kalmayacağız?” Sabah namazının sünneti için çok te’kid var. Sabah namazının sünnetini, düşman sizi kovalıyor, kaçılıyorsunuz düşmanın önünden, sabah namazının da vakti gelmiş... O telaş içerisinde sabah namazının sünnetini kıl, arkasından da farzına öyle dur. O kadar tekit vardır sabah namazının sünnetinde.

Kamet olunuyor. geç de geldik, sabah namazının sünnetini de kılamadık daha... Ulemanın görüşü, bir rekâtına erişeceğine aklın keserse, arkada bir yerde kılarırsın, yetişirsin. Çünkü uzunca zamm-ı sûre okunur sabah namazlarında... Bu uzunca okumadan istifade ederekten, yetişirsin ikinci rekâtına... Aklın kesti ki, “Ben sünneti de kılırsam, farza yetişemeyeceğim. O zaman sünneti feda eder cemaate yetişirsin.

Bakın, cemaatle namazın sünnetten efdal olduğu buradan anlaşılıyor.

Şimdi buradan aklıma geldi. Meselâ, çok namaz kılanlar var, namazlarını evde kılarlar, camiye gelmezler. Fakat bunların cezasının ağırlığını bilmem şöyle anlatabilir miyim:

Bir baraja su geliyor, barajın suyunu çeviriyor herkes sağdan soldan, sağdan soldan... Yahut değirmene su geliyor, değirmen dönecek. Etrafından da bahçemi sulayacağım diyerekten, öteki de tarla mı sulayacağım diyerekten suları çalıyorlar. Su değirmenine gelecek su azalıyor, kalan su da döndürmüyor değirmeni. Su gelmeyince değirmen dönmüyor, baraj da dolmuyor.

Şimdi burada su alıyorsun Allah'ın suyundan ama, büyük menfaati önlüyorsun. Büyük menfaatleri yok ediyorsun kendi menfaatin için... Cemaate gelmemek suretiyle de çok büyük İslamî menfaatler yok olur. Onun için cezası çok ağırdır.

Onun için Cenâb-ı Peygamber diyor ki:

“—Kamet olunduktan sonra sünnetlerle meşgul olmayın, cemaate uyun!”

Yine buyurmuşlar ki:³

لَا صَلَاةَ لِجَارِ الْمَسْجِدِ إِلَّا فِي الْمَسْجِدِ

(قط . عن جابر ؛ قط . ق . عن أبي هريرة ؛ حب . عن عائشة)

RE. 481/2 (*Lâ salâte li-câri'l-mescidi, illâ fi'l-mescid*)

(*Lâ salâte*) “Hiçbir namaz yoktur, (*li-câri'l-mescidi*) mescidin komşusu için; (*illâ fi'l-mescidi*) ancak mescidde kılsa olur.”

---

³ Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.57, no:4721; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.345, no:3488; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.I, s.497, no:1915; Hz. Ali RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.373, no:898; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.420, no:2; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.57, no:4724; Tahavî, *Şerhu Maânî*, c.I, s.394, no:2140; Ebû Hüreyre RA'dan.

Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.419, no:1; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.V, s.181, no:628; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.94; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.650, no:20737; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.415, no:17141.

Başkası uygun olmaz. Yani sevabı çok olmaz, kâmil olmaz, Allah indinde makbul olmaz. Mademki mescidin komşusudur; gelsin namazlarını mescidde kılsın!

Ama muztar olur, hasta olur, sakat olur, korku olur, tehlike olur... Müstesnalar var. Müstesna olmadıkça namazı camide kılmaya gayret etmelidir. Hem sevabı fazla olur, hem cemaat ne kadar çok olursa baraj o kadar büyük olur mesela. Değirmen o kadar güzel döner. Cemaat az olunca, su da az olunca ne değirmen döner ne baraj olur, bir şey olmaz. Bu öyledir; 5-10 kişiyle namaz kılıyorsun, bir iki safla namaz kılıyorsun. Yani o da o kadarlık olur. Cami dolarsa sevabı da ayrı olur, fazileti de ayrıdır.

c. Yemek Hazırken Namaz Kılmak

Bakın, buna da dikkat edin!

Buhârî, Müslim, İbn-i Mâce Abdullah ibn-i Ömer RA'dan; Buhârî, Müslim, Tirmizî, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Hibbân Enes ibn-i Mâlik RA'dan; Buhârî, İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel Hz. Aişe RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ وَحَضَرَ الْعِشَاءُ

فَابْدءُوا بِالْعِشَاءِ

(خ.م.ه.ه. عن ابن عمر؛ حم.خ.م.ت.د.ن.ه.ه.حب.والدارمی عن أنس؛ حم.خ.ه.ه.عن

عائشة؛ حم.طب.عن سلمة بن الأكوع؛ طب.عن ابن عباس؛ طس.عن أبي هريرة)

RE. 34/5 (*İzâ ukîmeti's-salâtü ve hadara'l-aşâü, fe'bdeû bi'l-aşâi.*)

(*İzâ ukîmeti's-salâtü*) “Ezan okunduğu zaman, (*ve hadara'l- aşâü*) akşam yemeği de hazırlanmışsa; (*fe'bdeû bi'l-aşâi*) önce yemeğinizi yiyin!”

Bâhusus şimdi Ramazan'da sofraya hazır, akşam da olmuş. Bu akşama mahsus değildir. Yani hangi yemek olursa olsun yemek hazırlanmış, namaz vakti de gelmiş. Ezan okunuyor, namaz kılınacak. Sizin de yemeğiniz hazır. Yemek hazırlarken evvelâ yemeğinizi yiyin, sonra namazınızı kılın!”

Burada *aşâ* tabirinden murat, akşam yemeği. Evet akşam yemeği hazır oldu, namaz da var. Yemeği yiyip namazı öyle kılın!

---

⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.XVII, s.111, no:5043; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.191, no:925; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.146, no:22990; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.204, no:1445; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.8, no:1687; Hz. Aişe RA'dan.

Buhârî, *Sahîh*, c.III, s.70, no:633; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.181, no:868; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.89, no:322; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.190, no:924; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.XII, s.81, no:5544; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.III, s.179, no:866; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.88, no:321; Neseî, *Sünen*, c.III, s.372, no:844; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.189, no:923; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.XXIV, s.78, no:11532; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.90, no:6942; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.11, no:1690; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.415, no:416; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXII, s.171; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.XXXIII, s.284, no:15924; Seleme ibn-i Ekvâ' RA'dan.

Sebebine gelince, bu zuafa için demişler. Gönlü meşgul olur yemekle... Yemekle gönlü yemekle meşgul olan insanlar yemeğini yesin, namazı ondan sonra rahat kalsın. Eğer vakit müsaitse...

Bazen olur ki, namaz vakti gecikmiştir. Yemek de hazırlanmış ama namaz vakti de geçmek üzere... Yemeği önce yerseniz namazın vakti çıkacak. O zaman önce namazı kılmak lazım!

Bu tehlike olmadığı zaman, yemek takdim olunur denmişse de bu zuafa içindir. Sabırlı olan insanlar, yemek ile ilgisi olmayan insanlar önce namazlarını kılar. Bir üzüm, bir su, hurma neyse iftarını yapar, ondan sonra namazını kılar. Ondan sonra da yemekcağızını rahat rahat yer.

d. Abdesti Sıkışıken Namaz Kılmak

Tirmizî, Ebû Dâvud, Hâkim, Taberâni ve Beyhakî Abdullah ibn-i Erkam RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ وَأَرَادَ الرَّجُلُ الْخَلَاءَ

فَلْيَبْدَأْ بِالْخَلَاءِ

(مالك، والشافعي، حم. عب. ن. ه. ح. ب. ك. ق. ض. طب. خز. ت. صحيح،

والدارمی عن عبد الل ابن أرقم)

RE. 34/6 (*İzâ ukîmeti's-salâtü, ve erâde'r-racülü'l-halâe, felyebde' bi'l-halâi.*)

(*Izâ ukîmeti's-salâtü*) “Ezan okunuyor, namaz kılınacak, kamet getiriliyor. (*Ve erâde'r-racülü'l-halâe*) Adam daralmış, def'-i hâcet ihtiyacı var. Helâyâ giderse cemaati kaçırarak. (*Felyebde' bi'l- halâi*) Önce helâyâ gitsin!”

Bu kimsenin tazelenip, rahatlanıp namazı kılması için cemaati kaçırması caizdir. Hatta evlâdır. Çünkü böyle sıkıntılı bir halde huzurlu olmaz. Sıkıntılı bir halde, huzursuz namaz da makbul değildir. Onun için, “Huzuru temin etmek için cemaati kaçırmak caizdir.” demişler.

Eğer vakit daraldı ise, yani namaz vakti geçecekse; yani öğleyi kılıyorsunuz ama ikinci vakti de girmek üzere. Şimdi abdest tazelemekle meşgul olursanız öğlenin vakti çıkacak, ikinci girecek. Burada da kerahatle caizdir demişler.

e. Namazdan Sonra Edilecek Dua

Taberânî Ebû Ümâme RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

---

⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.I, s.242, no:132; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.125, no:81; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.273, no:597; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.122, no:7042; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.73, No:4807; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.76, no:1652; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.580; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdat*, c.XIII, s.83, no:7061; Abdullah ibn-i Erkam RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.522, no:20062; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.368, no:1466.

إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَتَحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ ،
 وَاسْتُجِيبَ الدُّعَاءُ وَإِذَا انْصَرَفَ الْمُنْصَرِفُ
 مِنَ الصَّلَاةِ وَلَمْ يَقُلْ اللَّهُمَّ أَجْرُنِي مِنَ
 النَّارِ وَأَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ وَزَوِّجْنِي مِنَ الْحُورِ
 الْعَيْنِ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا وَيْحَ هَذَا أَعْجَزُ
 أَنْ يَسْتَجِيرَ بِاللَّهِ مِنْ جَهَنَّمَ وَقَالَتِ الْجَنَّةُ يَا
 وَيْحَ هَذَا أَعْجَزُ أَنْ يَسْأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَقَالَتِ
 الْحُورُ الْعَيْنِ يَا وَيْحَ هَذَا أَعْجَزُ أَنْ يَسْأَلَ
 اللَّهَ أَنْ يُزَوِّجَهُ مِنَ الْحُورِ الْعَيْنِ

(طب . عن أبي أمامة)

RE. 34/7 (Izâ ukîmeti's-salâtü,
 fütihat ebvâbü's-semâi, ve'stücîbe'd-duâü;
 feize'nsarafe'l-munsarifü mine's-salâti, ve
 lem yekul: Allâhümme ecirnî mine'n-nâr,
 ve edhilni'l-cenneh, ve zevvicnî mine'l-

⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.102, no:7496; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.410, no:1601; Ebû Ümâme RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.II, s.345, no:2893; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.372, no:1451.

hûri'l-în! Kàleti'l-melâikeh: Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yestecîra bi'llâhi min cehennem. Ve kàleti'l-cenneh: Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yes'elü'llâhe'l-cenneh. Ve kàleti'l-hûru'l-în: Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yes'elü'llâhe en yüzevicehû mine'l-hûri'l-în.)

(İzâ ukîmeti's-salâtü) “Namaz için ezan okunduğu, kamet getirildiği vakitte, *(fütihat ebvâbü's-semâi)* semânın kapıları açılır; *(ve'stücîbe'd-duâü)* ne kadar dualar, yalvarmalar varsa, o anda makbul olur.”

(Feize'nsarafe'l-munsarifü mine's-salâti) “Namaz kılındı bitti, çıktı namazdan. Namaz kılan kimse, *(ve lem yekul: Allâhümme ecirnî mine'n-nâr)* “Allahım, beni cehennemden koru; *(ve edhilni'l-cenneh)* beni cennetine dâhil eyle; *(ve zevvicnî mine'l-hûri'l-în)* beni hûrilerle evlendir!” diye dua etmeden kalkar giderse, *(kàleti'l-melâikeh)* melekler şaşarlarmış, derlermiş ki:

(Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yestecîra bi'llâhi min cehennem)

“Yazık, bu adam cehennemden Allah'a sığınmaktan aciz miydi?

Allah Allah, ne biçim adam bu, namaz kıldı da arkasından cehennemden Allah'a sığınmadı.”

(Ve kàleti'l-cenneh) Cennet de dermiş ki: *(Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yes'elü'llâhe'l-cenneh)* “Yazık, bu adam Allah'tan cenneti istemekten aciz miydi? Ne biçim adam bu, namaz kıldı da arkasından cenneti istemedi.”

(*Ve kàleti'l-hûru'l-în*) Hûrî kızları da darılacaklarmış, bizi de talep etmedi diye, diyeceklermiş ki: (*Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yes'elü'llàhe en yüzevvicehû mine'l-hûri'l-în*) “Yazık, bu adam Allah’tan hûrî kızlarıyla evlenmeyi istemekten aciz miydi? Ne biçim adam bu, namaz kıldı da arkasından hûri kızlarını istemedi.”

Bizi böyle ikaz ediyorlar ki, namazdan sonra Allah’tan hem dünyevî ve uhrevî isteklerinizi isteyin. Çünkü sema kapıları açık, dualar müstecabdır o anda... Bâhusus Ramazan’da olursa...

f. Sürmenin Tek Sayıda Sürülmesi

Ahmed ibn-i Hanbel Ebû Hüreyre RA’dan, Taberânî Ukbe ibn-i Âmir RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِذَا اِكْتَحَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَكْتَحِلْ وَثَرًا

وَإِذَا اسْتَجْمَرَ فَلْيَسْتَجْمِرْ وَثَرًا

(حم . عن أبي هريرة ؛ طب . عن عقبه بن عامر)

---

⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.351, no:8596; Ebû Hüreyre RA’dan. Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.156, no:17464; Taberânî, *Mu’cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.338, no:933; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.V, s.162, no:8354; Ukbe ibn-i Âmir RA’dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.645, no:17199; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.385, no:1468.

RE. 34/9 (*İze'ktehale ehadüküm felyektahil vitren, ve ize'stecmira felyestecmir vitren.*)

(*İze'ktehale ehadüküm felyektahil vitren*)

“Sizden biri sürme çekmek istediğinde tek olarak çeksin, (*ve ize'stecmira felyestecmir vitren*) ve taharet için taş kullandığında da tek sayıda kullasın.”

Sürme *ismid* denilen taştan hazırlanır. Gözlerin görme gücünü artırır, gözleri cilalandırır. “Onu gözlerinize sürerseniz tek sürün!” diyor Peygamber Efendimiz.

Sürmeyi kadınlar da erkekler de sürünebilir. Onu erkek gecedan sürmeli, sabahleyin yıkamalı; gözünde o sürme alâmeti kalmamalı!

Bir de eskiden Arabistan gibi memleketlerde taharetlenmek için sular yoktu. Def'-i hacetten sonra taş parçaları ile temizlenilirdi, taharetlenilirdi. O da herkesin ihtiyacına göre, bir, üç, beş... En azı üç, üçten aşağı olmasın; en nihayeti yedi, yediden de fazla olmasın. Böyle taharetlenmek için taş kullanırsanız, kullandığımız taşı da tek yapın!

Eskiden evvela taşlarla taharetlenir sonra yıkanılırdı. Şimdi taş âdeti tabi mümkün değil, su ile yapıyoruz. Onu da hiç olmazsa tek olarak yapmak iyidir. Pamuk veyahut böyle kullanılan bez parçalarına silmek de caiz değildir. Çünkü o bezler diğer yerlerde kullanılabilir. Pamuk da öyledir, kâğıda hiç caiz değildir. Şimdi Allah esirgesin vapurlarda, tayyarelerde filan umumi yerlerde kâğıt kullanıyorlar.

Halbuki kâğıt ilim vasıtasıdır. Bak şimdi bu kâğıt olmasa, bu yazıların hiçbirisi olmazdı. Binâen aleyh gerek Kur'an ve gerek sair ilimler kâğıtlar vasıtasıyla bize geldiği için, kâğıdın kıymeti yüksektir. Onu ayak altına atmak, çiğnemek, hele yazılı olursa hiç caiz olmaz.

Hele bugün gazetelerde adet olmuş. Para kazanmak için gazetesinin en başında gayet güzel bir ayet yazıyor. Cicili bicili güzel. "Görsün de herkes alsın benim gazetemi!" diyerekten. Bunlar caiz şeyler değildir. Yani Allah'ın kelâmını ticarete vasıta yapıyorlar. Ondan sonra kim bilecek onu? Gazete de ya yerlerde, ayak altında sürünüyor, ya helâlarda sürünüyor, yahut bakkalarda kese kağıdı oluyor. Güzel âyet ayaklar altına çürüyor. Onun için bunlara çok dikkat etmek lazım!

g. Düşman Yaklaşmadan Ok Atmayın!

Buhârî ve Ebû Dâvud Hamza ibn-i Ebû Üseyd'den rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِذَا أَكْتَبُوهُمْ فَأَرْمُوهُمْ بِالنَّبْلِ،

وَاسْتَبِقُوا نَبْلَكُمْ

(خ. د. د. عن حَمَزَةَ بْنِ أَبِي أُسَيْدٍ؛ ك. عنه وعن سهل بن معاذ معا)

RE.34/10 (*İzâ eksebûhüm fe'rmûhüm bi'n-nebli, ve'stebkû nebleküm.*)

(*Izâ eksebûhüm fe'rmûhüm bi'n-nebli*)
“Düşman size yaklaştığı zaman oklarınızı kullanın! (*Ve'stebkû nebleküm*) Uzakta ise oklarınızı muhafaza ediniz. Düşman size yakın olmadıkça boşu boşuna ok atmayın!”

Eksüb, yakınlaşma...

O zaman ok atıyorlarmış ya. Fakat bakıyorsun menzilden dışarıda herif, boşa gidecek. Boş gürültü yapıyorlar. Bu boş gürültüye zayi etme okunu, bugünkü tabirle mermini... Ne zaman yaklaşırsanız, o zaman atın!

“—Sonra hepsini birden atıp da bitirme! Bir kısmını da sakla! Belki düşman daha yakına gelir, kendini müdafaa etmek için o zaman da onu kullanırsın!” diyerekten Efendimiz askerine böyle emir vermiş. Atışlarınızı birden atmayın, düşman size yaklaşmadıkça da atmayın.

Boşuna gitmesin. Çünkü bugünkü gibi fabrikalar ... onlar evlerde yaşıyor o zaman. Müşkül.

h. Düşmanın İçine Dalmadan Kılıçlarınızı Sıyırmayın!

Beyhakî ve Ebû Dâvud, Mâlik ibn-i Hamza'dan rivayet etmişler.

---

⁸ Buhârî, *Sahîh*, c.XII, s.379, no:3685; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.264, no:2289; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.105, no:2471; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.155, no:18256; Hamza ibn-i Ebî Esid babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.359, no:10898; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.385, no:1469.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

إِذَا أَكْتَبُوهُمْ فَارْمُوهُمْ بِالنَّبْلِ
وَلَا تَسْلُوا السُّيُوفَ حَتَّى يَغْشَوْكُمْ

(ق. د. د. عن مالك بن حمزة بن أبي أسيد عن أبيه عن جدو)

RE. 34/11 (*İzâ eksebûhüm fe'rmûhüm bi'n-nebli, ve lâ tesüllü'ssuyûfe hattâ yağşevküm.*)

(*İzâ eksebûhüm fe'rmûhüm bi'n-nebli*)
“Onlar size yaklaştığında onlara ok atın! (*Ve lâ tesüllü's-suyûfe hattâ yağşevküm*) Tam içinize dalmadıkça kılıçlarınızı sıyırmayın!”

Yakınlaşmadıkça okunuzu atmayın! Ne zaman daha yakın olursanız, birbirinizle karşı karşıya, göğüs göğüse geldiğiniz zaman kılıçlarınızı çekin, yapacağınızı yapın!”

1. Yemekte Bi'smi'llâh Denilmesi

Ebû Dâvud, Hâkim ve Tirmizî, Hz. Aişe RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ

⁹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.266, no:2290; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.155, no:18257; Abdürrezzak, *Musanef*, c.V, s.178, no:9295; İbn-i Esir, *Üsdül-Gâbe*, c.I, s.1141; Mâlik ibn-i Hamza ibn-i Ebû Esîd'den, o da babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.356, no:10876; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.386, no:1470.

فَإِنْ نَسِيَ أَنْ يَذْكَرَ اسْمَ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ،

فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ

(د.ك.ت. صحيح عن عائشة)

RE. 34/12 (*İzâ ekele ehadüküm taàmen felyezküri'sma'llàhi, fein nesiye en yezküre'sme'llàhi fî evvelihî, felyekul: Bi'smi'llàhi alâ evvelihî ve âhirihî.*)

Yemek yerken müslümanların adetidir ki, *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diye başlarlar. Bunu çocuklarımıza da öğretmek gerekir. Onun için sofraya oturunca baba açıktan *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diye başlamalı, çocuklar da duysunlar ve alışsınlar diye.

Bir telaşe geldi de; karın aç fazlaca belki, unutuverdiniz *Bi'smi'llâh* demeyi, hemen başladınız yemek yemeye. Yerken aklınıza geldi:

“—Ben yemeğin başındayken besmele çekmemiştim!”

Hatta bitmiş olsa dahi deyiniz ki: (*Bi'smi'llàhi alâ evvelihî ve âhirihî*) “Yâ Rabbi, evveline de sonuna da *Bi'smi'llâh* ile başlamış olayım!”

---

¹⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.55, no:1781; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IX, s.477, no:3255; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.143, no:25149; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.121, no:7087; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXV, s.382, no:8005; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.236, no:40734; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.389, no:1477.

Böyle dediğiniz vakitte; “Eğer şeytan sizin yemeğinizi iştirak ettiyse, kusmak mecburiyetinde kalır!” diyor.

Bizim doymamamızın, çok yememizin sebeplerinden biri de besmeleye olan saygısızlığımız yahut riayetsizliğimizdir. *Bi’smi’llâh* denildiği vakitte, o yemekte bereket olur, yemek çabuk bitmez. Az yemek herkese yeter.

Meselâ:

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ

(الملك: ١)

(*Tebâreke’llezî bi-yedihi’l-mülk*) [Mutlak hükümranlık elinde olan Allah, yüceler yücesidir.] (Mülk, 67/1)

Tebâreke dediğin, mübareklik. *Sübhâneke*’de okuyoruz:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ

(*Sübhâneke’llâhümme ve bi-hamdik, ve tebâreke’smük.*) [Allahım, sen noksan sıfatlardan pâk ve uzaksın! Seni dâimâ böyle tenzih eder ve överim. Senin adın mübarektir.]

O *tebâreke*, mübarekliktendir ki o mübarekliği anlatmaya imkân yoktur. Ancak onu insanlar kendi hallerinde müşahede ederler. Niçin?

Bakıyorsun ki yüz kuruş kazanan geçiniyor. İki yüz kuruş kazanan geçiniyor. Üç yüz kuruş kazanan geçiniyor. Beş lira kazanan?

O da geçiniyor. Öteki on lira, yirmi lira, elli lira kazanan; o da bağıyor, “Yetmiyor!” diyerekten.

Neden bu yetmiyor acaba? Bu mübareksizlik var da o yetmiyor. Mübarek olursa, hepsi yeter.

Efendimiz SAS’ın zamanındaki Ashab-ı Kiram’ın hayatına dikkat ederseniz, gerek hac sıralarında olsun, gerek savaş sıralarında olsun gayet az gıdalarla beslenirlerdi. Ekmeği nereden bulacaklar? Ekseriyetle Efendimiz sıkıntı çekerlerdi.

Hz. Aişe Validemiz:

“—Bazan üç ay olurdu, evimizde bir ocak yanmaz, duman tütmezdi.” diyor.

“—Ne ile geçiniyordunuz?” diye soruyorlar.

“—Su ve hurmayla...” diyor.

Bunların vücutları da çok zayıf, nahifti. Mesela Hz. Ali Efendimiz, Hayber Kalesi’nin kapılarını kırıp da içeri girdiyse, zannetmeyiniz ki Hz. Ali’nin kolları çok etliydi de, yemek yediği de, pehlivanvari bir kuvvetle kapıları kırdı. Öyle zannetmeyin. Onu kıran kuvvet, mânevî kuvvettir.

Hatta bir paşasına, valisine mektup yazarken; vali biraz rahata dalmış, yemeye, içmeye fazla alışmış. Hemen Hz. Ali bir mektup yazıyor ona:

“—Ey efendi, seni azlettim. Böyle yemekle, içmekle valilik olmaz!” diyor.

Onun için, evvelinde ve ahirinde *Besmele-i Şerife*’yi unutmamak lazımdır.

i. Yemekten Sonra Bereket Duası

Beyhakî ve Ebû Dâvud, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ
بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ وَإِذَا
شَرِبَ لَبَنًا فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ،
وَزِدْنَا مِنْهُ فَإِنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ يُجْزَى مِنْ
الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ إِلَّا اللَّبَنَ

(هـب . د . د . عن ابن عباس)

RE. 34/13 (*İzâ ekele ehadüküm taàmen, felyekul: Allàhümme bârik lenâ fih, ve et'imnâ hayran minhu; ve izâ şeribe lebenen, felyekul: Allàhümme bârik lenâ fîhi, ve zidnâ minhü; feinnehû leyse şey'ün yücziü mine't-taàmi, ve'ş-şerâbi ille'l-leben.*)

¹¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.168, no:3242; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.104, no:5957; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.IV, s.227, no:2035; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.238, no:40742; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.390, no:1479.

Yemek yediğimiz vakitte, yemek duası yapıyoruz. Her müslümanın bu yemek duasını, yemeğin arkasından şükren lillâh yapması lazım! Bu dualardan birisi.

(Izâ ekele ehadüküm taàmen, felyekul) Sizden birisi yemek yediği zaman şöyle desin: *(Allàhümme bârik lenâ fih, ve et'imnâ hayran minhu)* “Ya Rabbi, bu yemeği bizim için mübarek kıl ve ondan daha hayırlısını bize ver!”

O gün mesela bir çorba içmişse; “Bunu mübarek et!” desin, daha hayırlısını da Allah’tan istesin.

(Ve izâ şeribe lebenen, felyekul) Eğer süt içerse şöyle desin: *(Allàhümme bârik lenâ fîhi, ve zidnâ minhü)* “Ya Rabbi, bu sütü bizim için mübarek kıl ama bundan daha ziyadesini bize ver!”

(Feinnehu leyse şey’ün yücziü mine’t-taàmi, ve’ş-şerâbi ille’l- leben) Hem ekmek yerine hem su yerine geçen süttten başka yeterli bir şey yoktur. Süt hem yemek yerine geçer, hem susuzluğunu da giderir.” Onun için, *(Allàhümme zidnâ minhü)* “Bu sütü de ziyade eyle!” diye dua etti.

j. Yemekten Sonra Elinizi Yalamadan Silmeyin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim ve İb-i Mâce, Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا ، فَلَا يَمْسَحُ يَدَهُ فِي
الْمِنْدِيلِ حَتَّى يَلْعَقَهَا أَوْ يُلْعِقَهَا فَإِنَّهُ
لَا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ الْبَرَكَةُ

(حم. خز. م. د. د. ه. عن ابن عباس)

RE. 34/14 (*İzâ ekele ehadüküm taàmen, felâ yemsah yedehû fi'l-mindîl, hattâ yel'akahâ ev yul'ikahâ; feinnehû lâ yedrî fî eyyi taàmihi'l-bereketü*)

(*İzâ ekele ehadüküm taàmen*)” Sizden biri yemek yediği zaman, (*felâ yemsah yedehû fi'l-mendîl*) ellerini bezlere silmesin; (*hattâ yel'akahâ ev yul'ikahâ*) elini, parmaklarını yalamadıkça mendil ile silmesin. (*Feinnehû lâ yedrî fî eyyi taàmihi'l-bereketü*) Zira insan, bereketin yemeğin neresinde olduğunu bilemez.”

Eskiden yemeği elleriyle yedi herkes. El yerine üç parmakla yeniyor. Uzun parmak evvela yalanır, sonra bu, sonra bu yalanır.

---

¹² Müslim, *Sahîh*, c.X, s.3123, no:3787; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IX, s.484, no:3260; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.301, no:14259; Beyhakî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.VII, s.278, no:14392; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.106, no:24935; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.212, no:626; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Niçin yalanıyor? (*Feinnehû lâ yedrî fî eyyi taàmihi'l-bereketü*) Bu yemeğin bereketi neresindeydi bilinmez. Belki parmağında kalan yağ kısmında var bu bereket. Onun için, “Parmağını yalamadan silme!” buyurmuş.

Bizim aklımız o kadar ermez ama bize düşen SAS E]fendimiz’in söylediğini tatbik etmek. Onu incelemeye hakkımız yok...

k. Ramazan’da Unutarak Yiyen, İçen Kimse

Dâra Kutnî Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

إِذَا أَكَلَ الصَّائِمُ نَاسِيًا أَوْ شَرِبَ نَاسِيًا
فَإِنَّمَا هُوَ رِزْقٌ سَاقَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَلَا قِضَاءَ عَلَيْهِ

(قط . وصحه عن أبي هريرة)

RE. 34/15 (*İzâ ekele’s-sàimü nâsiyen, ev şeribe nâsiyen; feinnemâ hüve rızkın sâkahu’llàhu ileyhi, ve lâ kadàa aleyhi*)

(*İzâ ekele’s-sàimü nâsiyen*) “Oruçlu bir kimse unutarak bir şey yerse, (*ev şeribe nâsiyen*) veya unutarak bir şey içerse, (*feinnemâ hüve rızkın*)

¹³ Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.178, no:27; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.244, no:3275; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VIII, s.502, no:23836; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.II, s.394, no:1487.

sâkahu'llâhu ileyhi) bunlar ancak Allah'ın ona gönderdiği bir rızıktır. (*ve lâ kadâa aleyhi*) Kaza gerekmez.”

Bir insan Ramazan'da yahut nafile oruçlarda unutarak yiyiverdi, içiverdi. Bu yemesi veya içmesi ile orucu bozulmaz. O Allah-u Teâlâ'dan bir rızıktır ona... Sehvolumuştur, unutturularak o rızık ona yedirilmiştir. Onun için ne kaza lâzımdır, ne kefarete lâzımdır.

Ama İmam Malik başka bir hadis-i şerife dayanarak, “Ona kaza lâzımdır!” demiş.

İmam-ı Şafî'ye göre insan unutarak yerse bozulmaz. Bir de kendi kendine:

“—Yâhu ben unutarak yedim, orucum bozuldu.” diyerek tekrar yerse, o zaman oruç bozulmuş olur. Bile bile yeyince, kefarete lazım gelir.

I. Tabağın Kenarından Yeyin!

Ebû Dâvud, Tirmizî, İbn-i Mâce ve Neseî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلَا يَأْكُلْ مِنْ أَعْلَى

الصَّحْفَةِ وَلَا يَكُنْ لِيَأْكُلْ مِنْ أَسْفَلِهَا فَإِنَّ

الْبَرَكَةَ تَنْزِلُ مِنْ أَعْلَاهَا

(د . ت . ن . ه . عن ابن عباس)

RE. 35/1 (*İzâ ekele ehadüküm taàmen, felâ ye'kül min a'le's- safhati, ve lâkin liye'kül min esfelihâ, feinne'l-berekete tenzilü min a'lâhâ.*)

(*İzâ ekele ehadüküm taàmen*) “Sizden biriniz bir yemek yediği zaman, (*felâ ye'kül min a'le's-safhati*) tabağın yukarısından almasın! Yemeğin yığılmış kısmından, ortasından, en yukarısından almasın; (*ve lâkin liye'kül min esfelihâ*) en aşağısından, kendisine en yakın kenarından alsın! (*Feinne'l-berekete tenzilü min a'lâhâ.*) Çünkü bereket ortasından, yukarısından aşağısına doğru iner gelir.”

Bakın şimdi bu da bir usüldür. Yemek yerken gerek kendi tabağından, gerekse umumi olarak orta yerden yenildiği vakitte, yemeğin ortasında mesela güzel bir et var; onu uzanıp almaya çalışmamak lazım. Gerek kendine ait, gerekse başkalarına ait olduğu vakitte, toplu olduğu halde... Çünkü bereket sofranın, sahanın ortasına nazil oluyor. “Ortasını bozma, önünden ye!” diyor.

m. Et Yedikten Sonra Ellerin Yıkanması

İbn-i Adiy, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵

---

¹⁴ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.226, no:3280; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.250, no:40809; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.387, no:1474.

¹⁵ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.95; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.244, no:40770; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.389, no:1478.

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَغْسِلْ يَدَهُ

مِنْ وَضْرِ اللَّحْمِ

(عد. عن ابن عمر)

RE. 35/2 (*İzâ ekele ehadüküm taàmen, felyağsil yedehû min vadari'l-lahmi.*)

(*İzâ ekele ehadüküm taàmen*) “Sizden biriniz yemek yediği zaman, (*felyağsil yedehû min vadari'l-lahmi*) etin elinde kalan yağından, bulaşığından dolayı elini yıkasın!”

Allah esirgesin, birçok hastalıklar oluşuyor. Ağız çarpılması, bilmem buna benzer şeyler. Bu cin denilen görmediğimiz bir mahlûk vardır. Bunların yemeği böyle insanların artıklarıdır. Parçaları attığımızda, kemikler, artıklar onlara gıdadır. İnsan elini ağzını yıkamadan yatarsa, o ağzının bulaşıklığına onlar gelir, oradan gıdalanmaya çalışırlar. O arada bir zararı olma ihtimali vardır. Onun için yemek yedikten sonra mutlaka ellerinizi yıkayınız, bhusus yağlı yemeklerden sonra...

Onun için, yemekten evvel elini yıkamak ve yemekten sonra eli yıkamak sünnettir. Yemekten sonra el yıkamak da sünnet-i müekkede imiş. Et olursa, te'kidli olur o zaman. Şimdiki yemekler ya et oluyor, ya da çeşitli yağlardan oluyor. Muhakkak yıkamak lâzım, bezle iktifa etmemek lâzım!

n. Sağ Elinizle Yeyin, Sağ Elinizle İçin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim ve Ebû Dâvud, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan; Neseî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ وَإِذَا شَرِبَ

فَلْيَشْرَبْ بِيَمِينِهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ

بِشِمَالِهِ وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ

(حم.م.د.د. عن ابن عمر؛ ن. عن أبي هريرة)

RE. 35/3 (*İzâ ekele ehadüküm felye'kül bi-yemînihî, ve izâ şeribe felyeşreb bi-yemînihî; feinne'ş-şeytâne ye'külü bi-şimâlihî, ve yeşrebü bi-şimâlihî.*)

---

¹⁶ Müslim, *Sahîh*, c.X, s.295, no:3764; Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.458, no:1722; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.8, no:4537; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.132, no:2030; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.172, no:6748; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.76, no:5838; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.30, no:5226; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.147, no:8177; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.433, no:5584; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.301, no:1190; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.I, s.78; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.172, no:6745; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.325, no:8289; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.305, no:5899; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.384, no:7783; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.261, no:4273; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

(*Izâ ekele ehadüküm felye'kül bi-yemînihî*)
“Sizden biriniz yemek yediği zaman, sağ eliyle yesin; (ve *izâ şeribe felyeşreb bi-yemînihî*)
veyahut su, meşrubat içtiği zaman sağ eliyle içsin! (*Feinne'ş-şeytâne ye'külü bi-şimâlihî*)
Çünkü şeytan sol eliyle yer, (ve *yeşrebü bi-şimâlihî*) sol eliyle içer”

Bu çok dikkate şayan bir şeydir. Bugün gençlik, bir elinde çatal, bir elinde kaşık. Öyle yemek yiyor. Mesela ekmeği bir eline alıyor, çatal da bir elinde. Sol eliyle ekmeği ağzına atıyor, sağ eliyle de çatalıyla, yahut kaşığıyla yemeğini ağzına atıyor ki bu İslâm adetine taban tabana zıttır. İslâm yalnız sağ eliyle yer. Sol el ancak taharet gibi yerlerde kullanılır. Burnunu temizlemede ve diğer yerlerde... Yemeğe mahsus tek sağ eldir.

Yalnız yemeğe mahsus değil, diğer zamanlarda da alırken sağ elinle al, verirken sağ elinle ver! Meselâ şimdi Ramazan'da hayır dağıtıyorsun; verirken sağ elinle ver, alırken de sağ elinle al.

o. Şeytan Sol Eliyle Yer

İbn-i Asâkir ve İbnü'n-Neccâr, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ وَلْيَشْرَبْ
بِيَمِينِهِ وَلْيَأْخُذْ بِيَمِينِهِ وَلْيُعْطِ بِيَمِينِهِ

¹⁷ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.243, no:40766; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.II, s.394, no:1485.

فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ وَيَشْرَبُ

بِشِمَالِهِ وَيَأْخُذُ بِشِمَالِهِ وَيُعْطِي بِشِمَالِهِ

(الحسن بن سفيان، وابن النجار، كرعن أبي هريرة)

RE. 35/4 (*İzâ ekele ehadüküm, felye'kül bi-yemînihî, velyeşreb bi-yemînihî, velye'huz bi-yemînihî, velyu'ti bi-yemînihî; feinne'ş-şeytane ye'külü bi-şimâlihî, ve yeşrebu bi-şimâlihî, ve yu'tî bi-şimâlihî, ve ye'huzü bi-şimâlihî, ve yu'tî bi-şimâlihî.*)

(*İzâ ekele ehadüküm*) “Sizden biriniz yemek yediğiniz zaman, (*felye'kül bi-yemînihî*) sağıyla yesin, (*velyeşreb bi-yemînihî*) içtiği zaman sağıyla içsin, (*velye'huz bi-yemînihî*) aldığı zaman sağıyla alsın, (*velyu'ti bi-yemînihî*) verince sağıyla versin; (*feinne'ş-şeytane ye'külü bi-şimâlihî*) çünkü şeytan soluyla yer, (*ve yeşrebu bi-şimâlihî*) soluyla içer, (*ve yu'tî bi-şimâlihî*) soluyla verir, (*ve ye'huzü bi-şimâlihî*) soluyla alır.”

O şeytana mahsus bir davranış. Onun da alış, verişi solla... Solculuk iyi bir şey olmadığı için, Efendimiz, yasak etmiş bunu. O halde mü'minler de sağ elleriyle yapacaklar.

ö. Yere Düşen Lokmanın Alınması

Beşinci hadîs-i şerîf. Câbir RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَسَقَطَتْ لُقْمَتُهُ

فَلْيُمِطْ مَا رَابَهُ مِنْهَا ثُمَّ

لِيَطْعَمَهَا وَلَا يَدْعَهَا لِلشَّيْطَانِ

(ت عن جابر)

RE. 35/5 (*İzâ ekele ehadüküm taâmen, fesekatat lukmatühû, felyümit mâ râbehû minhâ, sümme liyetma'hâ, ve lâ yeda'hâ li'ş-şeytàn*)

(*İzâ ekele ehadüküm taâmen, fesekatat lukmatühû*) “Sizden biriniz yemek yerken lokması düşerse...” Yere düştü, toprak yapıştı, kum yapıştı; (*felyümit mâ râbehû minhâ*) onun üzerinde gördüğü şeyi izale etsin, gidersin. (*sümme liyetma'hâ*) sonra onu yesin; (*ve lâ yeda'hâ li'ş-şeytàn*) onu şeytana terk etmesin, bırakmasın!”

“—Düştü, ben artık bunu yemem demesin. Üzerindeki silkelesin, yesin!” buyuruyor. Bırakırsa, şeytana bırakmış oluyor. Şeytan yiyecek, şeytan istifade edecek.

---

¹⁸ Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.462, no:1724; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.394, no:15274; Beyhekî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.81, no:5855; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.57, no:5253; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.171, no:8286; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.171, no:2247; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.240, no:40747; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.387, no:1473.

Yere, sofraya düşmüş lokma yenir mi? Umumiyetle kibarlık yaparak yemiyorlar! Demek ki tevazu gösterecek ve yiyecek.

Şimdi hep oluyor ya yemek yerken elinizden kazârâ ekmek düşüyor. Düşüverdiği vakitte, o düşürdüğü ekmeği yahut yemek parçasını alsın, üstünde tozu toprağı varsa silsin, süpürsün; yesin onu. Yesin ve onu şeytana bırakmasın diyor.

Çok da israf oluyor bu hususta... Meselâ çöp tenekelerine giden ekmek ve yemeklerin sayısı... Bir gün bir yerden geçiyorduk. Bir araba ekmek gidiyordu.

“–Nereden bu?” dedim.

“–Hastanenin artık ekmekleri.” dediler.

Hayvancılar alıyormuş da. Oraya abone olmuş, “Artık ekmeklerinizi bana verin!” demiş. Hayvanlarına yed ermesin daha dün hepimiz biliyoruz o ekmek darlığının cezasını...

p. Melekler Oruçlu İçin Dua Eder

Abdullah ibn-i Mübârek ve Abdurrezzak Ümm-ü Umâre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamberimiz SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹

إِذَا أُكِلَ عِنْدَ الصَّائِمِ صَلَّى عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ

(ابن المبارك في الزهد، وعبد الرزاق عن أم عمارة)

RE. 35/6 (*İzâ ükile inde's-sàimi, sallet aleyhi'l-melâiketü*)

(*İzâ ükile inde's-sàimi*) “Birisi oruca niyetlenmiş, oruç tutuyor; bu oruç tutanın yanında yemek yenildiği zaman...”

Yemek yiyorduk, bir oruçlu var içimizde.

“—Buyur!” dedik,

“—Oruçluyum!” dedi, gelmedi.

O oruçlunun yanında biz de yemeğimizi yedik.

(*Sallet aleyhi'l-melâikeh*) “Allah’ın melekleri o oruçluya dua ederler.” Çünkü oruçlu, orucu nafile olduğu zaman orucunu bozmakta muhayyerdir. Fakat nefesine hakim oldu, orucunu bozmadı. Bun dan dolayı meleklerin duasına layık oldu.

“—Bozarsa ne olacaktı?”

Daha sonra kazasını yapacaktı.

Yalnız muhayyer olduğu nafilelerde, kardeşi onun yemek yemesinden telezzüz edecek, ferahlayacak bir şeyle; meselâ uzaktan bir

---

¹⁹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.365, no:27106; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.136, no:869; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.136, no:872; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.232, no:1666; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.453, no:1568; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.86, no:9708; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.500, no:1424; Ümm-ü Umâre RA'dan.

Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.501, no:1426; Abdürrezzak, *Musannef*, c.IV, s.312, no:7909; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.457, no:23641; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.395 no:1489.

yerden bir misafir gelmiş, “Beraber yiyelim!” diyor. O da oruçlu meselâ... Orucunu bozarsa, miktarı hatırımda kalmadı ama çok daha fazla sevap veriliyor, ertesi gün kaza etmek şartıyla... Tek kardeşinin sevincini temin ettiğinden naşi.

Cuma günki dersimizde de vardı ama mevzu neydi, cumadaki? İ'tikâf mevzuunda da müslüman kardeşine yardım etmek için i'tikâfını bozarsa yetmiş beş bin melek ona dua için memur oluyor. Müslüman kardeşine hizmetin mükâfatının artıklığına hesap yok. İşte burada da öyle çok sevap veriliyor.

r. Yemek Yerken Ayakkabılarınızı Çıkartın!

Enes RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰

إِذَا أَكَلْتُمُ الطَّعَامَ فَاخْلَعُوا نِيعَالَكُمْ،
فَإِنَّهُ أَرْوَاحٌ لِأَقْدَامِكُمْ

(طس. ع. ك. عن أنس)

RE. 35/7 (*İzâ ekeltümü't-taàme fa'hleù niàleküm, feinnehû ervâhu li-akdâmiküm.*)

²⁰ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.295, no:3202; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.132, no:7129; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.148, no:2080; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.20, no:7912; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.199, no:4188; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.274, no:1067; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.235, no:40726; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.396, no:1491.

(*Izâ ekeltümü't-taàme fa'hleù niàleküm*)
“Sizden biriniz yemek yediği zaman ayakkabılarını çıkartsın. (*Feinnehû ervehu li-akdâmiküm*) Çünkü bu ayaklarınız için daha rahattır, ferahlıktır, çıkartmak daha rahat ettirir.” buyurmuş.

Bu da şimdi bizim içimize derttir gene. Biz bu dünya saadetini kurduk. Binâen aleyh dedelerimizden gördüğümüz an'aneyi bozmak iyi bir şey değil.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹

مَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ

(د. عن ابن عمر)

---

²¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XI, s.48, no:3512; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.50, no:5114; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.75, no:1199; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef* c.V, s.313, no:19747; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.136, no:216; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.267, no:848; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.238, no:198; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.219, no:720; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVII, s.257; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXIV, s.324, no:7653; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.13, no:2099; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef* c.V, s.322, no:19783; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.244, no:390; Abdullah ibn-i Mübârek, *Cihad*, c.I, s.89, no:105; Tâvus RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.447, no:8606; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.179, no:8327; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.451, no: 2965; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.478, no:17959; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.162, no:7824; Huzeyfe RA'dan.

Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.453, no:20986; Hz. Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.10, no:24680; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.240, no:2436; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.158, no:21776.

(Men teşebbehe bi-kavmin fehüve minhüm)
“Bir kimse hangi kavme benzerse, o da onlardandır.” Bu meşhur bir hadistir.

Tabii bazı şeyler de değişiklik lazım ise de bu yerde oturarak yemek... Rasûlullah Efendimiz hep yerde yemiş yemeğini. Şimdi ona karşı masalara oturup da kurularak; ayağımızda ayakkabılarımızla, çatal kaşıklarımızla yemek yemek... Bunlar hiç iyi şeyler değil.

Efendimiz diyor ki:

“—Siz yemeğe oturduğunuz vakitte, ayaklarındaki ayakkabıları çıkartın!”

Tabii masada böyle şey olmaz da, oturarak da tembellik edip de ayakkabıların üzerine oturma! Çıkar da öyle otur, rahat ol da öyle ye!

Hep işte Arabistan’a gittikçe de görüyoruz, zengin tabakalar başka da, halk tabakası hep sofralarını yere yayıyorlar, yemeklerini üzerine koyup öyle yiyorlar.

Biz “Ekmek aşağıda kalmasın!” diyerekten, bir adet etmişiz, sofralığımız var, onu koyarız. Hiç olmazsa şöyle bir karış filân yerden yükseltiyoruz. Ekmeğe güya hürmet ediyormuşuz zanniyle. Rasûlullah’ın bu kadar akli ermiyor muydu acaba, ekmeğe hürmet etmeye? Yoksa bulamayacaklar mıydı altına koyacak bir şey?

İ’tikâf meselesi aklıma geldi. İ’tikâf hakkında dedi ki:

“—Halka olan yardım, benim mescidimde bir ay, iki ay, on sene itikaftan sizin için daha hayırlıdır. Yardımda bulunun birbirinize...”

Kendisi niçin i'tikâfa giriyordu acaba?

Yeni bir din kuruluyor. İslam dini meydana geliyor. Birçok ihtiyaçlar var. O ihtiyaçların içerisindeyken, dinin reisi kendisi kapanıyor içeriye... İçeriye kapanıyor ve bize de diyor ki: Böyle yaparsanız daha iyidir. Ama kendisi niçin kapanıyordu acaba?

Demek ki o kapanmada da büyük fazilet var. İnsanın evvela nefsinin ıslahı lazım. Nefsinin ıslahı da böyle hay u huyla olmaz. Biraz kendini riyazete çekersin.

İki şeydir nefsin kemaline vesile olan; birini sükut, birisi de uzlettir. Sükûta, sözüne sahip olamayan ve uzlet temin edemeyen insan, tekemmüle hiç yol alamaz. Bunların birisi yağmur, birisi güneştir. Yağmur, güneş olmadan nasıl mahsul kemale gelmezse; sükut ve uzleti temin etmeden de insanda kemâlatın olmasına imkân yoktur.

Onun için Rasûl-i Ekrem, kendisi önderlik etti. Hem bunu teşvik etti hem de, “Bana bakın da benim halimden de ders alın!” dedi. Sözüm de var, halim de var. Ama hali daha mukaddemdir. Rasûlüllah'ın haline, insanın halini uydurması lazım!

Meselâ, geldi Medine-i Münevvere'ye; harp başladı. Bedir başladı, şu başladı, bu başladı.

Harpler birbirini takip etti. Bu sırada da şimdi itikafa girip de milletin düzenini bırakmak olur muydu? Elbette büyük ders var orada da şu ders için bize de bunu tavsiye etmiştir bu şekilde.

s. Yemekten ve İçmekten Sonra Okunacak Bir Dua

Deylemî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²

إِذَا أَكَلْتَ طَعَامًا أَوْ شَرِبْتَ شَرَابًا فَقُلْ:

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ²⁹

فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ

إِلَّا لَمْ يُصِْبْكَ مِنْهُ دَاءٌ وَلَوْ كَانَ فِيهِ سَمٌّ²⁹

(الديلمى عن أنس)

RE. 35/8 (*İzâ ekelte taâmen, ev şeribte şerâben, felyekul: Bi'smi'llâhi ve bi'llâhi, ellezî lâ yedurru maasmihî şey'un fi'l-ardi velâ fi's-semâi, yâ hayyu ya kayyum; elâ lem yusibke minhü daün velev kâne fihi semmün.*)

²² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.282, no:1106; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.249, no:40799; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.395, no:1490.

Bu Efendimiz SAS'in bir buyruđu:

(*İzâ ekelte taâmen*) “Siz yemek yerken, (*ev şeribte şerâben*) yahut bir şeyi iğerken; çay su neyse... (*Felyekul*) Şöyle deyin:

(*Bi'smi'llâhi ve bi'llâhi*) Bir kere *Bi'smi'llâh* de. Arkasından da; (*Ve bi'llâhi, ellezî lâ yedurru maasmihî şey'ün fi'l-ardi velâ fi's-semâi, yâ hayyu ya kayyum*) Bunu de!

Bunu dedikten sonra sana o yemekte zehir de olsa bir zarar gelmez. Çünkü zehirlerin zehirligi yine Hayyu Kayyum olan Allah'ın izniyledir. Sen o Hayyu Kayyûm'a sığınarak onu yiyorsun, o anda Allah o zehri oradan kaldırır, atar.”

En güzel delili:

Bursa'da Orhan Camii'nin yanında kütüphanesi vardır. O kütüphaneye devam ediyordum bir vakitleri... Orada Fâtiha Sûresi'nin tefsiri yazılmış, başında da *Besmele*'nin tefsirini yazmışlar. Orada okumuştum.

Bi'smi'llâh'ın şöyle manası vardır, böyle manası vardır. Vardır, vardır... Bir sürü on sekiz, yirmi tane mana çıkarmış. Güzel güzel... En nihayetinde diyor ki Hz. Halid ibn-i Velid, kumandan. Humus şehrini muhasara etmiş. Bir türlü kaleyi fethedemiyorlar. İçerideki ahali de sıkışmış, demişler ki:

“—Bizim bir teklifimiz var. Teklifimizi yaparsanız, kaleyi size teslim edeceğiz!”

“—Nedir?” demişler.

“—Bir zehirimiz var. Zehirimizi içerseniz bir damlacık. Teslim edeceğiz kaleyi size. Sizin dininiz hak diyorsunuz. Bu zehirden ölmeyecek olursanız, biz anlayacağız ki haksınız. Binâen aleyh teslim edeceğiz kaleyi!” demişler.

Getirin demiş. Şişeyle getirmişler. Bu duayı okumuş, yutuvermiş. Bakmışlar, bakmışlar, ne zaman ölecek diye. Bakmışlar ki bir şey yok;

“—*Lâ ilâhe illa'llâh... Muhammedün rasûlü'llah...*” diyerekten hepsi İslâm'la müşerref olup, kaleyi de teslim etmişler müslümanlara.

İslam dini böyle güzeldir. Yalnız ona göre bir itikad, ona göre bir kul olmak lazım! Allah bizi kul etsin yani. Bunun için, yani demin aklıma geldi de şimdiye kadar Allah'ın kulu olamadım ya. Ne namazım namaz, ne orucum oruç...

“—Niçin?”

Nefsin esiriyim.

“—Kulsun da kimin kulusun?”

Nefsin kuluyuz, şehvetin kuluyuz, şeytanın kuluyuz. Onlar ne tarafa çağırırsa, o tarafa gidiyoruz. Allah'ın dediğine gitmiyoruz. Eh işte bir namaz kıl diyor, kılıyoruz; o kadarcık ama, tam manasıyla kul değiliz. Yâni zuafâyı ümmet olduğumuz için, Allah'ın emirlerine tam mânâsıyla sarılamıyoruz.

Ş. İki Müslüman Musafaha Ederse...

Ebû Dâvud, Beyhakî, Tayaâlisi, Ebû Ya'lâ ve Ziyâü'l-Makdîsî, Bera' ibn-i Âzib RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³

إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانِ فَتَصَافَحَا وَحَمِدَا اللَّهَ

وَاسْتَغْفَرَاهُ غَفَرَ اللَّهُ لَهُمَا

(ط. د. ع. ق. ض. وابن السنن، وابن أبي الدنيا في كتاب الإخوان عن البراء)

RE. 35/10 (*İze'l-teka'l-müslimâni, fetesafehà, ve hamida'llàhe, ve'steğferâhu, gafera'llàhu lehümâ.*)

(*İze'l-teka'l-müslimâni*) “İki müslüman karşı karşıya geldiler. (*Fetesafehà*) Ellerini tutuştular, musafaha ettiler. (*Ve hamida'llàhe*) El-hamdü lillah dediler birbirlerine karşı.

(*Ve'stağferâhu*) Affedilmelerini istediler, birbirlerine ‘Allah seni affetsin!’ dediler. (*Gafera'llàhu lehümâ*) Bundan dolayı Allah ikisini de affeder.” diyor.

“O onun affını istedi, o da onun affını istedi. Bu iki af isteyenlerin ikisini birden Allah affeder.” demiş.

Bir adam gelmiş, Rasûlüllah’a selam vermiş. Rasûlüllah abdest alıyormuş. Abdest alırken bu adamın selâmına cevap vermemiş. Çünkü

---

²³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.436, no:4535; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.99, no:13347; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.474, no:8956; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.234, no:1673; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.III, s.292, no:628; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.III, s.396, no:1324; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.X, s.80; Bera' ibn-i Âzib RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.130, no:25343; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.399, no:1497.

ibadette olduğu sırada ikinci bir selama karışmamalı. Abdesti bittikten sonra “Ve aleykümü’s-selâm!” dedi ve elini uzattı. O adamla musafaha etti.

Adam dedi ki:

“—Yâ Rasûlallah, bu Acem işidir! Bunu Acemler yapar bu işi.” dedi.

O zaman Rasûlüllah Efendimiz dedi ki:

“—Müslümanlar böyle karşılaştıkları vakitte birbirleriyle musafaha ederler, Allah’a hamd ederler, istiğfar ederlerse; Allah onların ikisini de mağfiret eder!” diyerek beyan buyurmuşlar.

t. İki Müslümanın Çarpışması

Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud ve Neseî, Ebû Bekre RA’dan; Taberânî ve İbn-i Mâce, Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴

إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا فَكَتَلَ أَحَدُهُمَا

صَاحِبَهُ فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ

فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا الْقَاتِلُ

فَمَا بَالُ الْمَقْتُولِ قَالَ إِنَّهُ كَانَ حَرِيصًا

عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ

(خ.م.د.ن. عن أبي بكر؛ طب.ه.ه. عن أبي موسى)

RE. 35/10 (*İze'l-teka'l-müslimâni bi-seyfehimâ, fekatele ehadühümâ sâhibehû; fe'lkâtilü ve'l-maktûlü fi'n-nâr; fekultü: Yâ rasûla'llâh, hâze'l-katilü, femâ bâlü'l-maktûl? Kâle: İnnehû kâne harîsan alâ katli sâhibihî.*)

(*İze'l-teka'l-müslimâni bi-seyfehimâ*) “İki kişi silahlarını çekmişler, birbirlerine hücum ediyorlar. (*Fekatele ehadühümâ sâhibehû*) Derken birisi açıkgöz davrandı, ötekini öldürdü. Öldürdü ama, (*fe'lkâtilü ve'l-maktûlü fi'n-nâr*) katil de maktul de cehennemdedir.” diyor Peygamber Efendimiz. Ölen de, öldüren de cehennemde...

(*Fekultü*) Dedim ki: (*Yâ rasûla'llâh, hâze'l-katilü, femâ bâlü'l-maktûl*) Yâ Rasûlallah, bu adam katil, öldürdü, biliyoruz; cezaya müstehak. Maktul neden cehennemlik oluyor? (*Kâle*) Dedi ki: (*İnnehû kâne harîsan alâ katli sâhibihî*) O da arkadaşını öldürmeye hırslı idi. Hızlı davransaydı o onu öldürecekti. Binâen aleyh niyetleriyle her ikisi de cehennemdedir.” dedi.

---

²⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.54, no:30; Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.63, no:5140; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XI, s.339, no:3723; Neseî, *Sünen*, c.XII, s.496, no:4053; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.43, no:20456; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.40, no:3636; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.319, no:5981; Mizzî. *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXII, s.505; Ebû Bekre RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.459, no:3954; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.36; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

u. Selâmlaşma ve Musafaha

Hakîm-i Tirmizî, Beyhakî ve Deylemî, Hz. Ömer RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵

إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانِ فَسَلَّمَ أَحَدُهُمَا عَلَى
صَاحِبِهِ كَانَ أَحَبَّهُمَا إِلَى اللَّهِ أَحْسَنَهُمَا
بِشْرًا بِصَاحِبِهِ فَإِذَا تَصَافَحَا أَنْزَلَ اللَّهُ
عَلَيْهِمَا مِائَةَ رَحْمَةٍ لِلْبَادِيءِ تِسْعُونَ،
وَلِلْمُصَافِحِ عَشْرَةٌ

(الحكيم، وأبو الشيخ في الثواب، عن عمر)

RE. 35/11 (*İzelteka'l-müslimâni, feselleme ehadühümâ alâ sâhibihî, kâne ehabbehümâ ila'llâhi, ahsenehümâ bişren bi- sâhibihî; feizâ tesâfehâ, enzele'llâhu aleyhimâ miete rahmetin; li'l- bâdii tis'üne, ve li'l-musâfihi aşeretün,*)

(*İzelteka'l-müslimâni*) “İki müslüman karşılaştılar. (*Feselleme ehadühümâ alâ sâhibihî*) Karşılaştıklarında birisi önce davrandı, ‘*Es-selâmü aleyküm!*’ dedi.

²⁵ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.253, no:8052; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.III, s.279, no:620; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.325, no:1287; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III, s.12; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.114, no:25245; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.400, no:1498.

Selâmı verenin mükâfatı daha fazladır. Selâmı vermesi sünnet, alması farzdır. Fakat sünnet olduğu halde vermenin sevabı farzdan çoktur. Halbuki farzın sevabı daha çok olur. Burada aksine...

(*Kâne ehabbehümâ illa'llâhi, ahsenehümâ bişren bi-sâhibihî*) “Bu ikisinin Allah indinde en sevgilisi, hangisinin yüzü daha güleç ise, hangisi kardeşini güler yüzle karşıladıysa odur. O güler yüzle karşılayanın sevabı daha çoktur.”

(*Feizâ tesâfehâ*) “Bir de musafaha ederlerse, (*enzele'llâhu aleyhimâ miete rahmetin*) Cenâb-ı Hak bunlara yüz rahmet inzal eder. (*Li'l-bâdii tis'üne*) Evvela başlayana doksanı, (*ve li'l- musâfihî aşeretün*) ikinci olarak elini uzatana da onu verilir.” Onun için sen daima evvelci olmanın yoluna bak!

ü. Guslü Gerektiren Bir Durum

Taberânî Amr ibn-i Şuayb'dan rivayet etmiştir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶

إِذَا التَّقَى الْخِتَانَانَ وَغَابَتِ الْحَشْفَةُ فَقَدْ
وَجَبَ الْغُسْلُ أَنْزَلَ الْمَنِيَّ أَوْ لَمْ يُنْزَلْ

(طس عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده)

²⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.380, no:4489; Amr ibn-i Şuayb'dan, o babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.377, no:26548; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.398, no:1494.

RE. 35/12 (*İze'lteka'l-hitânani, ve gâbeti'il-haşefetü, fekad vecebe'l-guslü; enzele'l-meniyyi, ev lem yenzilü*)

Bu şer'i bir hükümdür.

(*İze'lteka'l-hitânani ve gâbeti'il-haşefetü*)
“Cinsel ilişki esnasında, erkeğin zekерinin sünnetlik dediğimiz uç kısmı temas edip haşefe içeri girerse, (*fekad vecebe'l-guslü*) bu hal guslü icap ettirir; (*enzele'l-meniyyi, ev lem yenzil*) ister meni nâzil olsun, ister olmasın...”

İhtiyarlık dolayısıyla, yahut hastalık dolayısıyla meni nazil olmayabilir. Bazı insanlar bir şey çıkmadı diyerek guslü ihmal etmek hatasına düşebilirler. Bu caiz olmayan bir şeydir.

v. Fitne Zamanında Şam'a Sığınılması

Nuaym ibn-i Hammad, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁷

إِذَا أَقْبَلَتْ فِتْنَةٌ مِنَ الْمَشْرِقِ وَفِتْنَةٌ مِنَ
الْمَغْرِبِ فَالْتَقُوا بِبَطْنِ الشَّامِ
فَبَطْنِ الْأَرْضِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مِنْ ظَهْرِهَا

(نعيم بن حماد في الفتن عن ابن عباس؛ قال حب. لاه)

²⁷ Nuaym ibn-i Hammad, *el-Fiten*, no: 788; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.364, no:1439.

RE. 35/13 (İzâ akbelet fitnetün mine'l-meşrikı, ve fitnetün mine'l-mağribi, feltekav bi-batni'ş-şâm, febatni'l-ardı yevmeizin, hayrun min zahrihâ.)

(İzâ akbelet fitnetün mine'l-meşrikı) “Bir fitne şarktan geliyor, (ve fitnetün mine'l-mağrib) bir fitne de garbdan geliyor. (Feltekav bi-batni'ş-şâm) Çaresiz kaldığınız zaman Şam'a iltica edersiniz. (Febatni'l-ardı yevmeizin, hayrun min zahrihâ) Böyle fitneler iki taraftan geldiği vakitte, yerin altı üstünden hayırlıdır.”

Bu fitneler hakkında başka hadis-i şerifler de vardır. Böyle fitne olup da Allah esirgeye, iki taraf birbiriyle vuruşmaya başladı mıydı, sen öldürücü olma! Çekil bir kenara, fitnelere karışma! Ölürsen şehid gidersin. Allah muhafaza etsin, nasıl kurtulur insan bilmiyorum.

y. Bir Erkeğin Evleneceği Kıza Bakabilmesi

İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel, Hâkim, Taberânî ve İbn-i Hibban, Muhammed ibn-i Mesleme RA”dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁸

إِذَا أَلْقَى اللَّهُ فِي قَلْبِ امْرِئٍ مِّنْكُمْ خِطْبَةً
امْرَأَةً فَلَا بَأْسَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا

(ص . ه . حم . ك . طب . حب . وأبو نعيم عن محمد بن مسلمة)

RE. 35/14 (*İzâelka'llàhu fi kalbi'mriin minküm, hıtbete'mreetin, felâ be'se en yenzura ileyhâ.*)

(*İzâ elka'llàhu fi kalbi'mriin minküm, hıtbete'mreetin*) “Bir hatunu almaya niyetlendiniz. Meth ettiler size, ‘Filanca hatunla sizi evlendirelim!’ dediler. ‘Pekiye...’ dediniz siz de. (*Felâ be'se en yenzure ileyhâ*) O kadına tekrâr tekrâr bakmakta beis yoktur.”

Başkasına bakamazsınız. Baktığınız vakitte birinci bakışınız kazayla olduysa mağfurdur fakat ikinci bakışınızdan dolayı mes'ulsünüz. Fakat buna niyetlisiniz, alacaksınız. Bir baktınız, pek anlayamadınız. Bir daha baktınız. Onda beis yoktur. Fakat dokunmamak şartıyla. Eller haramdır. Elini tutmak, şurasını tutmak, burasını tutmak haramdır diyor.

Bugün çok zor, şu fitnelerin içerisinde yetişen gençlerin Allah yardımcısı olsun... Gençlerin de bizim de yardımcımız olsun. Ne olur halî

---

²⁸ İbn-i Mâce, Sünen, c.V, s.465, no:1854; Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.III, s.493, no:16071; İbn-i Hibbân, Sahîh, c.IX, s.350, no:4042; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.IV, s.356, no:17679; Şeybânî, el-Âhâd ve'l-Mesânî, c.III, s.493, no:1990; Hâkim, Müstedrek, c.III, s.492, no:5839; Taberânî, Mu'cemü'l-Kebîr, c.XIX, s.223, no:499; Beyhakî, Sünenü'l-Kübrâ, c.VII, s.85, no:13269; Tahâvî, Şerhü'l-Maânî, c.III, s.13, no:3958; Tayâlisî, Müsned, c.I, s.164, no:1186; İbn-i Kâni', Mucemü's-Sahabe, c.V, s.493, no:1513; Mizzî, Tehzîbü'l-Kemâl, c.XXV, s.301, no:5258; İbn-i Abdilber, el-İstiâb, c.I, s.580; İbn-i Esir, Üsdü'l-Gâbe, c.I, s.1323; Muhammed ibn-i Mesleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.298, no:44571; Câmiü'l-Ehâdîs, c.II, s.401, no:1500.

öbür dünyada? Bunlardan kurtulmanın imkânı var mı? Evinden çıkmazsan dışarıya, evinde de bulurlar seni merak etme.

O da fayda etmiyor.

Onun için Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁹

مَنْ سَنَّ سُنَّةً حَسَنَةً فَعَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ كَانَ لَهُ
أَجْرُهُ وَمِثْلُ أَجُورِهِمْ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ
أَجُورِهِمْ شَيْئًا وَمَنْ سَنَّ سُنَّةً سَيِّئَةً فَعَمِلَ
بِهَا بَعْدَهُ كَانَ عَلَيْهِ وِزْرُهُ وَمِثْلُ أَوْزَارِهِمْ
مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَوْزَارِهِمْ شَيْئًا

(هـ . طس . عن أبي جحيفة)

(Men senne sünnenen haseneten, feumile bihâ ba'dehû, kâne lehû ecruhû ve mislü ücûrihim, min gayri en yenkusa min ücûrihim şey'en; ve men senne sünnenen seyyieten, feumile bihâ ba'dehû, kâne aleyhi vi zruhû ve mislü evzârihim, min gayri en yenkusa min evzârihim şey'â)

²⁹ İbn-i Mâce, Sünen, c.I, s.240, no:203; Taberânî, Mu'cemü'l-Evsat, c.IV, s.343, no:4386;

Tahâvî, Müşkilü'l-Âsâr, c.I, s.251, no:208; Cerir RA'dan.

(*Men senne sünneten haseneten*) “Kim, güzel bir çığır açarsa güzel bir adet ortaya çıkartırsa, (*feumile bihâ ba’dehû*) ondan sonra o çığırdan başkaları yürürse; (*kâne lehû ecruhû*) o kimseye bunun sevabı vardır; (*ve mislü ücûrihim, min gayri en yenkusa min ücûrihim şey’en*) o yolda gidenlerin sevabından bir şey eksilmeksizin bir misli de o adeti ortaya çıkarana yazılır.”

Meselâ, güzel bir şey yaptı. O güzel şey kıyamete kadar ne kadar müddet yaşarsa, onun sevabı daima o ilk icad edenin defterine yazılır. Mesela şu camiye yaptırmış. Sünnet-i hasenedir, güzel bir şeydir. Bunun sevabı kıyamete kadar o adamın defterine yazılır durur. Mektebi, medresesi, dairesi buna göre.

(*Ve men senne sünneten seyyieten*) “Her kim de kötü bir çığır açarsa, kötü bir yol tutturursa; (*feumile bihâ ba’dehû*) ondan sonra o çığırdan başkaları yürürse; (*kâne aleyhi vizruhû*) o kişiye onun günahı vardır; (*ve mislü evzârihim, min gayri en yenkusa min evzârihim şey’â*) ve o kötü çığırdan yürüyenlerin günahından bir şey eksilmeksizin bir misli de bu ilk açana yüklenir.”

Meselâ, sinema gibi, balo gibi, ne kadar günaha müteallik işler varsa, bunlara da bir öncü vardır ya, bu öncüye de kaç milyon insan o günahı işliyorsa, onun defterine o kadar kimsenin günahının bir misli yazılmaktadır.

Onun için insanlığa layık olan, yaptığı işin düşünmektir. Bakalım hayır mı yapıyor, şer mi yapıyor?

z. Kardeşinden Eziyet Veren Şeyi Gidermek

Deylemî Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁰

إِذَا أَمَاطَ أَحَدُكُمْ الْأَذَى عَنْ لِحْيَةِ أَخِيهِ
أَوْ عَنْ رَأْسِهِ فَلْيُرِهِ إِيَّاهُ ثُمَّ يَرْمِ بِهِ فَإِنَّ لَهُ
بِأَخْذِهِ إِيَّاهُ حَسَنَةً وَهِيَ عَشْرٌ وَإِذَا أَرَادَ
إِيَّاهُ فَلَهُ حَسَنَةٌ وَهِيَ عَشْرٌ وَإِذَا رَمَى بِهِ
فَلَهُ حَسَنَةٌ وَهِيَ عَشْرٌ

(الديلمى عن ابن عباس)

RE. 35/15 (*İzâ emâta ehadükümü'l-ezâ an lihyete ahîhi, ev an re'sihî, felyürihi iyyâhu, sümme yermi bihî; feinne lehû bi-ahzihi iyyâhü hasenetün, ve hiye aşerün; ve izâ erâde iyyâhu felehû hasenetün, ve hiye aşerün; ve izâ ramâ bihî, felehû hasenetün ve hiye aşerün*)

(*İzâ emâta ehadükümü'l-ezâ an lihyete ahîhi, ev an re'sihî*) “Sizden birisi bir kardeşinin sakal veya başından eza veren bir şeyi giderdiğinde, (*felyürihi iyyâhu, sümme yermi bihî*) onu o kardeşine gösterip sonra atsın. (*Feinne lehû*

³⁰ *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.37, no:24815; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.404, no:1505.

bi-ahzihî iyyâhü hasenetün, ve hiye aşerün)
Zira o kimsenin o şeyi almasında bir hasene vardır ki, o da on misli ile dir. (*Ve izâ erâde iyyâhu felehû hasenetün, ve hiye aşerün*)
Keza, ona göstermesinde bir hasene vardır ki, o da on mislidir. (*Ve izâ ramâ bihî, felehû hasenetün ve hiye aşerün*) O şeyi atmasında da bir hasene vardır ki, o da on misli ile dir.”

Eski zamanda tabii, şimdi el-hamdü lillah o dertten kurtuldu millet. Kardeşinizde bit buldunuz. Sakalında, saçında bir yerinde yürüyordu. Aldınız o biti, kardeşinize gösterip attınız. Ondan dolayı da ayrıca sevap oluyormuş.

Allah cümlemizi nevm-i gafletten ikaz buyursun... Mübarek Ramazanımızda iyi insanların zümresine ilhak etsin... Cenâb-ı Hak içimizi, dışımızı nuruyla nurlandırın... Nurunu daim eylesin... Nurunu artık eylesin... Bütün azalarımızı da nuruyla nurlandırın...

Bi-hürmeti'l-fâtihah!

Mehmed Zâhid KOTKU

24. 12. 1967 - İskenderpaşa Camii

(22 Ramazan 1387)

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü